

7/62013-62014

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : 84832410 - 610 - 41642
Konu : Yazılı Soru Önergesi

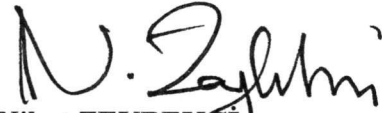
06 Nisan 2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11/03/2015 tarihli ve 43452547-120.00-219260 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Ankara Milletvekili Sayın Özcan YENİÇERİ ile Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK tarafından verilen 7/62013 ve 7/62014 sayılı yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Nihat ZEYBEKCI
Bakan

EKLER:

1. Cevap yazısı (1 sayfa)
2. Cevap yazısı (3 sayfa)

"Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır."

T.C. Ekonomi Bakanlığı Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek/ANKARA

Ayrıntılı Bilgi İçin: Hatice ÇAĞLAR - Hukuk Müşaviri

Telefon: (0312) 4172223/532
E-mail: caglarh@ekonomi.gov.tr

Faks: 03122048641
Elektronik Ağ: www.ekonomi.gov.tr

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK tarafından verilen 7/62014 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar:

Libya'da faaliyet gösteren müteahhitlik firmalarımızın alacak ve zararlarının tespitinde ayrıntılı ve belgelere dayanan bir rapor hazırlanması gerektiği noktasından hareketle, Türkiye Müteahhitler Birliği koordinasyonunda **Mart 2012 tarihli** bir çalışma yapılmıştır. Çalışma sonuçları aşağıda özetlenmektedir:

Firma sayısı	: 84
Proje Sayısı	: 304
Toplam Proje Tutarı	: 19,2 milyar ABD Doları
Toplam Hakediş Alacakları	: 1 milyar ABD Doları
Toplam Teminat Tutarı (mektup + nakit)	: 1,7 milyar ABD Doları
Tahmini Envanter ve Diğer Zararlar	: 1,35 milyar ABD Doları

Bu verilere göre, Şubat 2011 olaylarının yaşandığı dönemde ülkemiz müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının Libya'da devam eden projelerinin bedeli, 19 milyar ABD doları civarındaydı. Anılan olaylar sonrasında kaydedilen gelişmeler nedeniyle, toplam 84 firmanın 304 projesinin çeşitli aşamalarda yarım kaldığı bilinmektedir. Bunların 4,5 milyar ABD doları tutarındaki taahhüt (yaklaşık dörtte biri) yerine getirilmiştir. Dolayısıyla, yarım kalmış projelerde tamamlanamayan ve tahsil edilemeyen projelerin toplam bedeli 14,5 milyar ABD Doları civarındadır.

Yaklaşık 7,2 milyar dolar tutarındaki projelerde firmalarla işveren idareler arasında tekrar anlaşma yoluna gidilmiştir. Bu çerçevede, Bakanlığımın bir süredir firmalar ile sürdürdüğü çalışmalar neticesinde, Nisan 2014 tarihi itibarıyla, 31 firmamızın 79 projede yeniden işe başlama konusunda ilerleme kaydedildiği bilinmektedir. İmzalanan yeniden işe başlama sözleşmeleri Libya'nın acil ihtiyaçları dikkate alınarak ağırlıklı olarak sağlık, altyapı ve eğitim sektörüne aittir. Ancak bahsekonu yeniden işe başlama sözleşmelerinin imzalanması, projelerin bugüne kadar düzenli olarak yürütülebildiği anlamına gelmemektedir. Ülkedeki güvenlik sorunları ve politik sıkıntılar, projelerin düzenli ilerlemesi önünde sürekli engel yaratmıştır.

Bahsekonu 79 projenin bir kısmında belirli miktarda (260 milyon dolar civarında) hak ediş tahsilatının yapıldığı, özellikle makine-ekipman ağırlıklı yol projelerinde devrim sürecinde kaybedilen makinelerin temini için akreditif açıldığı bilinmektedir.

Diğer taraftan, geriye kalan 7 milyar dolar tutarındaki projeler kapsamında firmalarımız Libya'ya geri dönüp projelerine başlayamamıştır.

Ancak Mayıs 2014 tarihinden itibaren ülkede artan iç karışıklıklar sonrasında projelerine devam eden müteahhitlik firmalarımızın hemen hemen tamamı projelerini durdurmuş ve Libya'dan çekilmiştir.

Libya'da yaşanan Şubat 2011 devrim sürecine istinaden ülkede yerleşik müteahhitlik firmalarımızın çeşitli sorunlar yaşadığı malumdur.

Bu konularda, bugüne kadar Bakanlığım birçok girişimde bulunmuştur. Bu bağlamda, Bakan düzeyinde toplam 4 kez, Bakan Yardımcısı ve Genel Müdür düzeyinde 1'er kez Libya'ya giderek ilgili makamlarla ikili temaslar gerçekleştirmiştir. Keza, Libya Bayındırlık

ve İskân, Maliye ve Planlama Bakanlıkları ile işveren idarelerin üst düzey yetkilileri ülkemize davet edilerek, müteaddit defalar bir araya gelinmiştir.

Ayrıca, Şubat 2011 devrim sürecinin firmalarımız açısından biraz daha rahat geçmesi için bir kısım tedbirler hayata geçirilmiş veya Libya nezdinde aşağıda özetlenen birtakım girişimlerde bulunulmuştur:

- Libya'da Kaybolan veya Hasara Uğrayan Araçlar:

Ülkemiz müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmaları tarafından üstlenilen projeler kapsamında şantiyelerde kullanılmak üzere geçici olarak Libya'ya ihraç edilen araçların kayıtlarının, ülkedeki iç savaş ve geçiş süreci içerisinde yaşanan olaylardan dolayı kaybolması veya kullanılamaz duruma geldiğinin ülkeden alınan raporla belgelenmesi halinde 01.03.2011 tarih ve 45 numaralı "Vergi Usul Kanunu Sirküleri" ve olağanüstü politik risk kapsamında tanınan ayrıcalıklar da dikkate alınarak silinebilmesi için yapılacak işlemler hakkında Bakanlığım girişimlerine istinaden Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı görüşleri çerçevesinde gerekli prosedürler belirlenerek 24 Ekim 2013 tarihinde ilgili taraflara duyurulmuştur.

- EXIMBANK Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi

Alacağı olan müteahhitlik firmalarına EXIMBANK tarafından kredi imkânı sağlanmaktadır.

- Libya'da vergi beyannamelerinin verilme süresi

Libya'da yaşanmakta olan geçiş dönemi ve bu sürecin Libya Vergi Mevzuatının uygulanmasında yarattığı bir kısım aksaklıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda, Bakanlığımın Libya Maliye Bakanlığı nezdindeki girişimleriyle, Türk müteahhitlik firmalarının vergi beyannamelerinin teslim süresinin müteaddit defalar ertelenmesi sağlanmıştır.

- 6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun; Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan 45 Numaralı Vergi Usul Kanunu (VUK) Sirküleri

"6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 168. maddesine önemli bir ekleme yapılmış olup, bu düzenlemeyle, Bakanlığım tarafından *olağanüstü politik riskin* gerçekleştiği tespit edilen ülkede faaliyette bulunan vergi mükellefleri için bu ülkedeki faaliyetleri nedeniyle durumları *VUK 13. maddesine göre mücbir sebep hali olarak kabul edilenlerin*, mücbir sebep hallerinin devam ettiği süre içinde ödemeleri gereken 6111 sayılı Kanun kapsamındaki taksitlerinin ödeme süreleri, *mücbir sebep halinin bitimini takip eden aydan başlamak üzere topluca veya ayrı ayrı bir yıla kadar uzatılma* imkânına kavuşmuştur.

Nitekim, 17 Mart 2012 tarih ve 28236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/2941 sayılı "Doğal Afet ve Olağanüstü Politik Risk Nedeniyle Meydana Gelen Mücbir Sebeplere İstinaden 6111 Sayılı Kanunda Yer Alan Taksit Sürelerinin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar" ile Libya olağanüstü politik riskin gerçekleştiği ülke kapsamına alınmıştır.

Ayrıca, Libya'daki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımıza uygulanacak vergilendirmenin VUK'nun 13. maddesi çerçevesinde "mücbir sebep" kapsamına alınması ve aynı Kanunun 15. maddesine göre "mücbir sebep" hali ortadan kalkıncaya kadar vergi yasaları açısından söz konusu firmalarımız için sürelerin durdurulması kararlaştırılmıştır.

- SGK Primlerinin Ertelenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 91 inci maddesi uyarınca Libya'da meydana gelen olayların "Afet Durumu" şeklinde değerlendirilmesi ve bu olaylardan etkilenen işverenlerin durumunun erteleme hali olarak kabul edilmesi mümkün görülmüştür.

- Teminat mektupları

Firmalarımızın Libya'daki projelerine halen devam etmek istemesi nedeniyle, büyük çoğunlukla teminat mektuplarının komisyon ücretleri ödenmeye devam etmekte ve mektuplar canlı tutulmaktadır. Diğer taraftan, 02/07/2011 tarihli ve 27982 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Libya tarafının sözkonusu mektupları nakde çevirmesi hukuken mümkün bulunmamakta olup, anılan mevzuat çerçevesinde Libya'da proje üstlenen firmalarımız korunmaktadır.

Körfez ülkelerine kara yolu ihraç taşımalarımız, hâlihazırda İskenderun-Port Said-Adabiya-Duba hattı kullanılarak yapılmaktadır. Bu hat, kurulduğu günden bu yana, zaman zaman yaşanan bazı operasyonel sorunlar dışında, düzgün bir şekilde çalışmaktadır.

Mısır Hükümeti'nin aldığı karar sonucunda, söz konusu hattın işlerliğini kaybetmesi halinde dahi, ihraç ürünlerimizin bölgeye ulaştırılmasında herhangi bir sorun yaşanmayacağı düşünülmektedir. Esasen Körfez bölgesine yoğunlukla ihraç edilen tarım-sanayi ürünlerimiz, nitelikleri itibariyle Süveyş Kanalı'ndan (tarım ürünleri için soğutucu tertibatı da bulunan) konteyner gemileriyle taşınmaya müsait ürünlerden oluşmaktadır.

İhracatçılarımızdan ve deniz yolu taşımacılığı sektöründen alınan bilgiler, bir yıldan daha uzun bir süredir Körfez bölgesine yönelik taşımalarda Ro-Ro'dan konteynere doğru bir yönelme olduğunu; konteyner firmalarının, Körfez bölgesine taşımalarda öteden beri kullandıkları Mersin Limanı'nın yanı sıra Mart 2014'ten itibaren İskenderun Limanı'ndan, hedef pazarımız konumundaki Suudi Arabistan'ın Cidde Limanı'na düzenli seferler düzenlemeye başladıklarını göstermektedir. Konteyner firmaları ayrıca, İskenderun Limanı'ndan Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) Jebel Ali Limanı'na direkt, Katar'ın Doha Limanı'na ise aktarmalı olarak da seferler düzenlemektedir.

Bu kapsamda, Körfez ülkelerine Süveyş Kanalı üzerinden konteyner ile yapılan taşımacılık, halihazırda bölgeye Mısır üzerinden Ro-Ro ile yapılan kara yolu taşımacılığı ile eşzamanlı biçimde sürdürülmektedir.

Mevcut şartlarda, birim maliyet itibariyle Ro-Ro ile yapılan taşımacılığa kıyasla elverişli navlun fiyatları sunabilen deniz yolu taşımacılığının, Mısır üzerinden kara yolu ile yapılan taşımacılık dursa dahi, artış göstermesi beklenen talebe de cevap verebilecek şekilde, Körfez ülkelerine ihracatımızın devamlılığını sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan; Irak tarafından, 23/02/2015 tarihi itibarıyla, kanatlı ürünleri ve yumurta ithalatında yeni gümrük vergisi oranları uygulanmaya başlanmış olup, konuya ilişkin olarak Bakanlığımızca başlatılan girişimler sonucu, 08/03/2015 tarihi itibarıyla, İbrahim Halil Gümrüğünde yeni vergi uygulaması kaldırılarak, eski oranlardan gümrük vergisi ve diğer ödemeler tahsil edilmeye başlanmıştır.

Arap Baharı sonrasında Kuzey Afrika ülkelerinde önemli siyasi gelişmeler yaşanmış olup bölgenin bazı ülkelerinde söz konusu süreçler halen devam etmektedir. Fakat olumsuz gelişmelere rağmen, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimiz sürdürülmektedir.